

**Stanowisko Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT)
do projektu ustawy o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów
zmiany standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej (UD335).**

Odpowiadając na przesłane przez Ministerstwo Cyfryzacji zaproszenia do zgłoszenia uwag do *projektu ustawy o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów zmiany standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej*, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (dalej: PIIT) wraz z Członkami przesyła stanowisko o następującej treści.

Rozumiejąc potrzebę zapewnienia odbiorcom nieprzerwanego dostępu sygnału naziemnej telewizji cyfrowej mimo nadchodzącego procesu zmiany standardu nadawania, chcemy jako Izba wyrazić pełną gotowość do współpracy w wypracowaniu jak najlepszych zasad przyznawania proponowanego przez resort świadczenia na zakup (bonu) na zakup urządzenia końcowego to jest dekodera telewizyjnego lub odbiornika telewizyjnego w przypadku gdy zostanie on dopuszczony oraz pragniemy wskazać kwestie, które w naszej ocenie powinny zostać uwzględnione w projekcie ustawy lub aktach wykonawczych towarzyszących jej, tak, aby proces funkcjonował w sposób płynny. Poniżej przedstawiamy naszym zdaniem najistotniejsze kwestie, które powinny zostać uwzględnione i wyjaśnione na tym etapie.

Uwagi ogólne do projektu ustawy

Istotna z punktu widzenia branży zmiana, którą postulujemy polega na **dodaniu odbiornika telewizyjnego do produktów kwalifikowanych do wsparcia** w ramach projektowanego świadczenia. Poszerzenie katalogu i objęcie go świadczeniem uważamy za istotne, ponieważ dekodery telewizyjne nie mogą być traktowane rozłącznie. Wynika to z faktu, iż dekodery telewizyjne nie są jedynym typem urządzeń, za pomocą którego telewidzowie mogą uzyskać dostęp do sygnału. Natomiast ostateczną decyzję o formie wykorzystania bonu powinien, w naszej ocenie, podjąć konsument według własnych preferencji. Z jednej strony dekodery są najtańszymi urządzeniami umożliwiającymi odbiór sygnału na niedostosowanych do niego telewizorach. Z drugiej strony bardziej ekologiczne jest wykorzystanie projektowanego świadczenia do zmiany odbiornika na nowy, mniej emisyjny (energooszczędny), niż korzystanie jednocześnie z odbiornika starego typu i kolejnego urządzenia jakim jest dekodery.

Polska jest największym producentem telewizorów w Europie – w pięciu lokalizacjach w kraju rocznie produkuje się ponad 20 mln sztuk odbiorników (Toruń, Mława, Żyrardów, Gorzów Wielkopolski, Kobierzyce). Ponadto, laboratoria i zaplecze badawczo-rozwojowe zlokalizowane w Polsce są kluczowe dla rozwoju rynku telewizorów. Sektor zatrudnia ponadto 30 tys pracowników wg danych GUS z 2019 roku. Wprowadzenie możliwości rozszerzenia bonu o zakup telewizora to wsparcie polskiej gospodarki, jak i producentów odbiorników telewizyjnych, którzy od kilku dekad rozwijają myśl

©PIIT: Stanowisko do projektu ustawy o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów zmiany standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej (UD335). PIIT/14/22, 07.01.2022

technologiczną właśnie w Polsce i to tu polscy inżynierowie rozwijają do nich oprogramowanie. Brak tej możliwości będzie oznaczało wykluczenie producentów telewizorów i hamowanie rozwoju technologicznego w tym sektorze, dla którego Polska od lat jest centralnym elementem. Nieobjęcie odbiorników telewizyjnych świadczeniem jest nie tylko negatywnym sygnałem dla inwestorów w nowoczesne technologie, ale też spowalnia rozwój producentów i dystrybutorów sprzętu elektronicznego.

Podkreślamy, że hamowanie rozwoju nowoczesnej telewizji hybrydowej poprzez nieuwzględnienie w świadczeniu zakupu odbiornika telewizyjnego zgodnego ze standardem DVB-T2, może stać się istotnym impulsem zniechęcającym dla producentów sprzętu telewizyjnego inwestujących w rozwój polskiej gospodarki.

Należy wyraźnie podkreślić, że rynek dekoderek i odbiorników telewizyjnych w Polsce jest bardzo zróżnicowany. Istnieje bardzo duża ilość ofert sprzętu niespełniających wymagań technicznych (Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 11 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych i eksploatacyjnych dla odbiorników cyfrowych – Dz.U. 2020 poz. 1446.), które prowadzą do zubożenia oferowanej usługi. Z kolei wiedza techniczna konsumentów jest w zakresie identyfikacji ofert niekompletnych wyłącznie powierzchowna, co wynika z poziomu skomplikowania regulacji i prowadzi do nadużyć dokonywanych przez niezwyfikowanych dostawców dekoderek.

W konsekwencji, istnieje duże ryzyko zagrożenia interesów konsumentów przy braku odpowiedniej weryfikacji dostawców rejestrujących się w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 23 projektowanej ustawy.

Przykłady takich firm jak bestcena.pl (https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=16194)

i braku mechanizmów kontroli, pokazują, że istnieje duże ryzyko zagrożenia interesów konsumentów w momencie braku rzetelnej weryfikacji dostawców.

W związku z powyższym, wśród warunków potrzebnych do rejestracji dostawców urządzeń postulowanych przepisami, uważamy za konieczne stworzenie dodatkowych mechanizmów weryfikacji takich jak obowiązkowa walidacja dostawcy za pośrednictwem białej listy podatników VAT. Ponadto, dokonanie płatności za produkt (z wykorzystaniem świadczenia), gdzie jest to możliwe technologicznie, powinno odbywać się za pośrednictwem mechanizmu podzielonej płatności (*split-paymentu*). Dodatkowym ograniczeniem chroniącym konsumentów przed nierzetelnymi praktykami rynkowymi powinno być wprowadzenie warunku polegającego na umożliwieniu realizacji świadczenia wyłącznie przez firmy działające na polskim rynku przez co najmniej 2 lata.

Uwagi szczegółowe do projektu ustawy

- Przepisy ogólne

W art. 5. Ustawodawca wskazał, iż świadczenie na zakup dekodera lub odbiornika telewizyjnego, gdy zostanie on dopuszczony w niniejszej regulacji, przysługuje w wysokości do

100 zł. Zarówno w treści ustawy jak i w uzasadnieniu do niej nie jest wskazany sposób określania wysokości tego świadczenia. Osoba chcąca skorzystać z uprawnień wynikających z niniejszej ustawy, powinna od początku znać wysokość wsparcia, a jeżeli wsparcie ma być różnicowane, to powinny zostać jasno określone zasady ustalania poziomu tego wsparcia. Taka wiedza niezbędna jest również przedsiębiorcom prowadzącym sprzedaż dekoderek i/lub telewizorów – przygotowując się do działania w ramach niniejszej ustawy powinni znać docelową wysokość wsparcia dla użytkownika końcowego. Chociażby po to by móc przygotować materiały informacyjne czy systemy sprzedażowe do realizacji sprzedaży w ramach zasad określonych niniejszą ustawą. **Zatem wnioskujemy o podanie finalnej wysokości świadczenia albo wskazanie zasad jego wyliczenia.**

- Uzyskanie i realizacja dokumentu potwierdzającego przyznanie świadczenia.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy prowadzącego sprzedaż urządzeń elektronicznych tj. dekoderek lub telewizorów, w projekcie ustawy powinny zostać szczegółowo opisane zasady dostępu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 23.

Z treści art. 15, 16 i 17 ustawy wynika, że ustalenie prawa do świadczenia na zakup urządzenia końcowego realizowane jest poprzez system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 23., jednak brak jest wskazania zasad weryfikacji wniosku złożonego przez osobę uprawnioną oraz brak jest informacji, który podmiot odpowiada za taką weryfikację.

Przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż dekoderek oraz telewizorów, działając w zaufaniu do ustawodawcy, będą przyjmować dokumenty potwierdzające przyznanie świadczenia nie mając pewności, czy te dokumenty faktycznie są prawdziwe, ale w sytuacji, gdy nastąpi próba pobrania nienależnego świadczenia, to nie mając możliwości potwierdzenia prawdziwości dokumentu, przedsiębiorcy nie chcieliby zostać narażonymi na straty wynikające z nieuczciwości kupującego. W takiej sytuacji **jednym z rozwiązań mogłoby być udostępnienie prostego interfejsu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 23., tak, by możliwe było sprawdzenie ważności dokumentu potwierdzającego przyznanie świadczenia.**

- Finansowanie i sprawozdawczość

W art. 27. opisującym zasady występowania przedsiębiorcy prowadzącego sprzedaż dekoderek oraz telewizorów (o ile zostaną one uwzględnione jak urządzenia, do którego zakupu może być dokonana dopłata) do ministra właściwego do spraw informatyzacji o realizację płatności z dokumentu potwierdzającego przyznanie świadczenia na zakup urządzenia końcowego, konieczne jest zweryfikowanie terminów realizacji poszczególnych kroków tego procesu. Przykładowo sprzedając dekodek lub telewizor w ostatnim dniu miesiąca przedsiębiorca ma jeden dzień na złożenie wniosku. W sytuacji sprzedaży urządzeń przez systemy teleinformatyczne (online) konieczne jest uszczegółowienie pojęcia „wydanie dekodera telewizyjnego lub telewizora” – czy chodzi tu o wydanie sprzętu kurierowi, czy

wydanie klientowi? Co w sytuacji zakupu online w ostatnim dniu miesiąca i wydaniu sprzętu klientowi trzy dni później – czy w takiej sytuacji realizacja płatności z dokumentu przepada? Pamiętajmy również, że przy sprzedaży na odległość konsument może odstąpić od umowy bez jakichkolwiek szczególnych powodów. Ustawodawca powinien zatem w ustawie przewidzieć szczególne regulacje w tym zakresie, np. możliwość złożenia wniosku do trzeciego miesiąca po miesiącu sprzedaży/wydania. Pod rozważę powinny być wzięte szczególne zasady zwrotu/rozliczenia „kwoty nienależnie pobranej” w przypadku odstąpienia od umowy przez klienta.

W art. 27., ust. 2, pkt. c) wskazane jest, że przedsiębiorca prowadzący sprzedaż dekodерów oraz telewizorów przekazuje ministrowi właściwemu do spraw telekomunikacji informację o wartości urządzenia, za które realizowana była płatność z użyciem dokumentu potwierdzającego przyznanie świadczenia na zakup. Podawanie łącznej wartości urządzenia końcowego niewiele daje, w szczególności, jeśli sprzedawane będą różne modele o innych cenach. Przede wszystkim powinna być podawana liczba sprzedanych urządzeń końcowych w cenach wyższych niż wysokość świadczenia.

Brak jest również opisu zasad wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcą prowadzącym sprzedaż urządzeń końcowych, ministrem właściwym do spraw informatyzacji oraz operatorem wyznaczonym w celu dokonywania płatności za dokument potwierdzający przyznanie świadczenia na rzecz przedsiębiorcy prowadzącego sprzedaż dekodерów lub telewizorów. W art. 27., ust. 3 pojawia się informacja o przekazaniu środków i informacji, o których mowa w ust. 2 tego artykułu. W ust. 2 nie ma mowy o środkach, w związku z czym stwierdzenie „o których mowa w ust. 2” nie może odnosić się do środków. Nie ma precyzyjnych reguł pozwalających stwierdzić, kiedy następuje przekazanie środków i w konsekwencji od kiedy biegnie 7-dniowy termin. W szczególności może to budzić wątpliwości, kiedy operator wyznaczony otrzyma mniej środków niż zobowiązania wobec sprzedawców. W przypadku nieprzekazania środków przedsiębiorca prowadzący sprzedaż urządzeń końcowych będzie czekał na płatność przez czas nieokreślony. Trudno będzie nawet twierdzić, że płatność nie nastąpiła terminowo, skoro termin liczy się od przekazania środków.

Mając na uwadze krótki czas, jaki pozostał do rozpoczęcia pierwszych przełączeń standardu naziemnej telewizji cyfrowej z DVB-T/AVC na DVB-T2/HEVC (27 marca 2022 r.), Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji podkreśla swoją pełną dyspozycyjność w zakresie współpracy przy tworzeniu mechanizmu świadczenia projektowanego w ramach niniejszej ustawy. Zwracamy się z prośbą o rozważenie uwzględnienia przez projektodawców powyżej przedstawionych uwag. Zarówno dodanie odbiornika telewizyjnego do produktów kwalifikowanych w ramach projektowanego świadczenia jak i doszczegółowienie zasad funkcjonowania całego procesu, co z pewnością przyczyni się do efektywniejszego jej funkcjonowania z korzyścią dla całego rynku oraz budżetu państwa.